

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, 1680

18. An qui procuravit abortum ante animationem, incidat in
excommunicationem, & irregularitatem? Idem dicendum est de
præbentibus opus, consilium, &c. Ex p. 7. tr. 5. resol. 8.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76372](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76372)

dicatur procurator abortus. Sexto excusatur mulier, quæ alias experta se passam esse abortum grave aliquod onus portando, vel scalas conscendendo, illud deferret, aut scalas conscendit, sed tamen præter intentionem faciendi abortum. Et ratio est, quia non dicitur dedit opera, & studiosè illum procurasse. Quod verum est etiam si casu contingeret, ut ea ob id abortum pateretur.

2. Unde ex his ego olim consului non incidisse in casum reservatum medicum eum, qui medicinam ordinaverit ad abortum tendentem, ut ea Ceiræ gravidæ porrigeretur, & ea per aromatarij, aut ancillæ imprudentiam fuit porrecta Sempionia item gravidæ. Et ratio est, quia abortus iste casualis est, proindeque nec medico imputandus.

3. Non desinam tamen ponere hic ea, quæ docet Molina de *Iustit. tom. 4. tract. 3. diff. 5. n. 6.* ubi sic ait: Ex his facile intelligitur, quid dicendum sit ad eventum illum, quo quis prægnantem percutit; aut metum illi incutit, estque in causa, ut abortus sequatur, num scilicet, si fetus animatus jam erat rationalis anima, dicendum sit homicidium voluntarium, an casualis? Cajetanus 2. 2. q. 64. art. 8. ad 2. ait, si percussio aut metus talis fuit, ex quibus non raro, sed frequenter sequi solet abortus; & percutiens, aut incutiens metum, non ignorabat mulierem esse prægnantem: esse homicidium voluntarium, esto percutiens id homicidium non intenderet. Navarrus verò ubi *suprà* id negat, asserens esse casuale. Dicendum verò sic est. Nisi, juxta regulam à nobis propositam, percussio, aut incussio metus, tam patens, ac manifesta sit causa abortus comparatione percutiens, aut incutiens metum, dum ita percussit, aut metum incussit, ut prudentis arbitrio percutiens, aut eum metum incutiens, censetur ac si abortum intenderit, homicidium non esse voluntarium, sed casuale, esto percutiens aut incutiens metum, attenderit, mulierem esse prægnantem: eaque de causa regulariter, quando abortus evenit præter spem ejus, qui percussit, aut metum incussit, homicidium erit casuale. At verò quando percussio, aut incussio metus, esset tam manifesta causa abortus, ut arbitrio prudentis percutiens, aut metum incutiens, reputaretur ac si abortum intenderet, homicidium esse voluntarium, esto percutiens, aut incutiens talem metum, abortum non intenderit. Hoc modo esset homicidium voluntarium ob abortum subsequutum, qui ira in prægnantem percussit, ita illam percuteret, ut probabiliter timendus esset abortus, esto non intenderit abortum, sed satiare vindictæ appetitum. Hic enim perinde se haberet, ac ille, qui ex proposito intenderet graviter vulnerare, ita ut inde sequi verisimiliter posset mors, non intendendo eo modo vulnerati mortem, sed solum acrem vindictam, ex qua facile poterat sequi mors, de hoc enim, subsequuta ex eo vulnere morte, nullus sanæ mentis diceret, esse homicidium casuale, sed diceret esse voluntarium. Ita ille.

RESOL. XVIII.

An qui procuravit abortum ante animationem, incidat in excommunicationem, & irregularitatem?
Idem dicendum est de præbentibus opus, consilium, &c. Ex p. 7. tract. 5. Res. 8.

Respondeo affirmativè ex Bulla Sixti V. sed hoc dicente Bulla Greg. XIV. negativa sententia tenenda est; & idem Machadus de *pers. Conf. to. 1. lib. 2. p. 3. tract. 17. docum. 9. n. 1. & 2.* sic ait: Se ha de advertir, que Sixto V. por una constitucion especial dispuso, que todas las personas, que por si ó per otros cooperando con ayuda, consejo, ó de qualquiera otra manera

Tom. V.

fuesen causa de algun aborto: ora la criatura este animada à na: incurta en las penas, que ambo Desechos imponen à los homicidas; y assi mismo imponen de comunion mayor, ipso facto incurrenda contra los tales, y reservada à la Sede Apostolica su absolucion. Y que si fueren Clerigos, ipso facto, queden privados del oficio, beneficio; ó dignidad Ecclesiastica que tuvieren, è inhabiles para tenerlas; despues, y si fueren seculares, queden inhabiles para Orden sacro, y todo lo demas que queda dicho.

2. Despues Gregorio XIV. por otra especial constitucion moderò la de Sixto V. particularmente en dos casos. Lo primero, es quanto à lo que por Sixto V. se avia dispuesto, de que incurriessse en las penas referidas, aunque la criatura no estuviessse animada, ó quando se diessse solamente bebida, ó otro remedio para no concebir, ó hazese esteril la muger; y cuyas penas dexa à la disposicion de los sagrados Canones, y Concilio Tridentino. Ita ille, cui adde Villalobos in *sum. tom. 1. tract. 12. diff. 1. n. 2. & Bordonum in Consil. Regul. resol. 45. n. 1.*

3. Hoc Villalobos in *sum. tom. 2. tract. 12. diff. 1. n. 3.* sic ait: Conforme à esto, el que el dia de oy procurasse abort, no estando la criatura animada, ó diessse veneno de esterilidad, ó remedio, para no concebir, no quedaria descomulgado ni irregular. Igitur licet abortus fetus inanimati sub excommunicatione interdictus esset in Bulla Sixti V. nihilominus illa Bulla hac in parte abrogata est, & ad terminos juris communis, factorum Canonum, & Concilij Tridentini dispositionem redacta fuit per subsequentem Gregor XIV. Constitutionem. Propterea abortus fetus inanimis hoc tempore sub excommunicatione vetitus non est. Et ita etiam observat Mazuchellus *tract. de cas. reserv. disp. 2. c. 3. diff. 1. n. 2.* quod etiam dicendum est de præbentibus opus, consilium, &c.

RESOL. XIX.

Quo tempore factus animatur, ita ut, qui de illo abortum facium, incurram excommunicationem, & irregularitatem? Ex p. 7. tract. 5. Res. 6.

§. 1. AD hanc questionem sic responder Lessius *lib. 2. cap. 9. dub. 10. n. 65.* Petes, quando proles animatur anima rationali: Resp. Covarr. putat mares animari die 40. à conceptu, foeminas 80. & ita communiter sentire DD. Sed nulla videtur ratio, cū tanta sit discrepantia inter matrem ac foeminam. Itaque verius est utrumque foetum animari simul atque fuerit formatus. Nam *Exodi 21.* juxta versionem 70. dicitur: Qui percusserit mulierem prægnantem, & illa abortum fecerit, si fetus erat formatus, dabit animam pro anima, si nondum erat formatus multabitur pecunia, ubi aperte insinuat foetum habere animam, simul ac formatus fuerit. Idem docent Medici. Quotum autem die formatio absolvetur, docet Lævinus Lempius *cap. 3.* citans Hippocratem l. de *natura fetus*, matris formationem absolui aliquando die 30 aliquando 35 aliquando 40 aliquando 45. foemina verò, nunc 35, nunc 40, nunc 45, nunc 50. Verum Hippocrates id non docet: nam lib. de *natura fetus* n. 10. docet masculum, ut longissimè triginta diebus formati; foeminam ut longissimè, 42. diebus, idque duobus locis eod. lib. repetit, & probat ex purgatione, quæ post masculi partum durat diebus 30. post foeminae 42. ut diutissimè. Hucusque Lessius.

2. Non deferam etiam hic apponere verba Mazuch. *tract. de cas. reserv. disp. 2. c. 3. diff. 1. n. 5.* sic asserentis: Ego tamen verius existimo, utrumque foetum animari simul atque formatus est: sic enim *Exodi 21.* juxta

Bb 2

versio